

**Sportverenigingen in
Amsterdam: zwart-wit
of kleurrijk?**

Samenvatting

**Amsterdam, september 1990
Van Dijk & Van Soomeren bv**

**Drs. Han Bruinink
Drs. Martin van der Gugten
Drs. Frank Kemper**

Inhoud

1 Inleiding	1
2 Doelstelling, opzet en uitvoering van het onderzoek	3
3 Conclusies uit het onderzoek onder sportverenigingen	4
4 Conclusies uit het onderzoek onder sportbonden	7
5 Aanbevelingen	8
Literatuurlijst	12

1 Inleiding

Sportbeoefening neemt een belangrijke plaats in binnen de vrijetijdsbesteding van grote groepen mensen. Voor veel van hen levert de sport een positieve bijdrage aan de kwaliteit van het bestaan. De verschijningsvormen van sportdeelname zijn echter zeer verschillend: mensen kunnen alleen of in groepen aan sport doen, binnen georganiseerd verband of op eigen gelegenheid actief zijn en aan recreatieve activiteiten of wedstrijdsport deelnemen. De wijze waarop mensen aan sport doen hangt nauw samen met de achterliggende motieven, zoals de behoefte om de eigen grenzen te verleggen, andere mensen te ontmoeten of om zich te ontspannen.

De gemeente Amsterdam is zich sedert jaren bewust van het maatschappelijk en individueel belang van de sport. In het Beleidsplan voor de Sport uit 1988 wordt aangegeven dat de gemeente een stimulerend en voorwaarden-scheppend sportbeleid voorstaat, waardoor zoveel mogelijk inwoners worden aangezet tot sportbeoefening. Hierbij staat de individuele keuzevrijheid om deel te nemen aan een bepaalde tak van sport in een specifieke vorm of organisatiekader centraal. De gemeente beschouwt het als haar taak om extra maatregelen te treffen voor bevolkingsgroepen, die nog een achterstand ten aanzien van sportdeelname hebben. Daarbij wordt aangegeven dat de georganiseerde sport met haar ervaring, kennis, zelfwerkzaamheid en organisatiestructuur een belangrijke partner is bij de voorbereiding en uitvoering van het sportbeleid.

Tot 1982 kende het Amsterdamse sportbeleid geen specifieke aandacht voor de sportbeoefening van allochtonen. De achterliggende gedachte was dat participatie aan georganiseerde en ongebonden sportactiviteiten voor allochtonen en autochtonen in gelijke mate mogelijk was. Uit diverse onderzoeken binnen en buiten de gemeente Amsterdam (o.a. Zwaard (1984), Brassé (1985) en Hooft (1987)) is echter duidelijk geworden dat de deelname van allochtone groepen aan georganiseerde sportactiviteiten sterk achterblijft bij die van de autochtone sportbeoefenaren. Op basis van deze onderzoeksresultaten is een gemeentelijk stimuleringsbeleid ontwikkeld met betrekking tot de sportdeelname van allochtonen. Dit beleid verloopt langs verschillende sporen. In verschillende Amsterdamse buurten worden vanuit het sportbuurtwerk ongebonden, recreatieve sportactiviteiten georganiseerd voor allochtonen. Het kan hierbij gaan om een fietscursus voor allochtone vrouwen of het interculturele zomeravond-voetbaltoernooi. Het beleid met betrekking tot de georganiseerde sport in verenigingsverband is gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid van de algemene sportverenigingen voor allochtonen en het ondersteunen van de oprichting van categorale sportclubs. Ter ondersteuning van de uitvoering van dit beleid zijn binnen de gemeente Amsterdam sinds juli 1985 twee sportconsulenten voor allochtone groepen werkzaam. Daarnaast is er een aparte subsidieregeling opgezet, waaruit incidentele subsidies kunnen worden toegekend aan zowel algemene als categorale sportverenigingen, die initiatieven ontwikkelen met betrekking tot de werving en opvang van allochtone leden. Bovendien is er in maart 1989 bij de Amsterdamse Sportraad een vaste adviescommissie 'Sport en Allochtonen' ingesteld.

Momenteel bestaan er in Amsterdam 34 sportverenigingen voor allochtonen in diverse takken van sport, waaronder een sportvereniging voor allochtone vrouwen, de Internationale Sportvereniging Voor Vrouwen (I.S.V.V.). Het

merendeel van deze categorale sportclubs kampt echter met problemen van bestuurlijke, organisatorische en financiële aard en heeft veelvuldig ondersteuning nodig van de Amsterdamse Sportraad. Teneinde in deze behoefte te kunnen voorzien is eind 1989 een parttime sportopbouwwerker aangesteld, die zich bezighoudt met de ondersteuning van de allochtone verenigingen. Deze aanstelling is van tijdelijke aard (tot 1 januari 1992) en is mede tot stand gekomen door een subsidie van het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Het aantal sportstimuleringsprojecten voor allochtonen binnen de algemene sportverenigingen is in de afgelopen jaren beperkt geweest. Ook de Amsterdamse afdelingen van de sportbonden hebben slechts sporadisch gebruik gemaakt van de mogelijkheid om ondersteuning en subsidie te verkrijgen voor het opzetten van dergelijke projecten. Deze gegevens hebben de aanleiding gevormd tot het uitvoeren van een onderzoek naar de participatie van allochtonen binnen de georganiseerde sport en de positieve en negatieve ervaringen, die zijn opgedaan met de integratie van deze bevolkingsgroepen binnen Amsterdamse sportverenigingen.

In de volgende paragrafen wordt een beknopte beschrijving gegeven van de doelstelling, opzet en uitvoering van het onderzoek, alsmede de belangrijkste conclusies en aanbevelingen. Een uitgebreide verslaglegging van het onderzoek is beschreven in het hoofdrapport "Sportverenigingen in Amsterdam: Zwart-wit of kleurrijk?".

2 Doelstelling, opzet en uitvoering van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de mogelijkheden van toenemende integratie van allochtonen binnen de sportverenigingen en de knelpunten, die hierbij aan verenigingskant kunnen optreden. Uitgaande van deze doelstelling zijn enkele restricties aangebracht bij de opzet van het onderzoek. In de eerste plaats is het onderzoek uitgevoerd vanuit het perspectief van de sportverenigingen (aanbodzijde). In het kader van dit onderzoek zijn dan ook geen gegevens verzameld onder de allochtone bevolkingsgroepen (vraagzijde). Voor deze informatie is met name gebruik gemaakt van reeds bestaande doelgroeponderzoeken. In de tweede plaats heeft het onderzoek zich beperkt tot de algemene sportverenigingen in Amsterdam en zijn geen gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van categorale sportclubs. In het rapport wordt wel aandacht besteed aan de positie en knelpunten van deze 'eigen' sportverenigingen, maar daarvoor wordt eveneens gebruik gemaakt van de resultaten van bestaand onderzoek.

Bij de opzet van het onderzoek is besloten het onderzoek uit twee delen te laten bestaan. Enerzijds zijn semi-gestructureerde interviews gehouden met vertegenwoordigers van algemene sportverenigingen in verschillende takken van sport. Anderzijds is een korte vragenlijst verzonden naar de besturen van de Amsterdamse afdelingen van de sportbonden.

In overleg met de Amsterdamse Sportraad zijn in eerste instantie zestig sportverenigingen geselecteerd op basis van de volgende criteria:

- Tak van sport
- Relatief aantal allochtone leden
- Grootte van de vereniging
- Ligging van de vereniging

Het gevolg van de selectie op basis van bovengenoemde criteria (en dan met name het eerste criterium) is dat de kwantitatieve gegevens over de deelname van allochtonen binnen de onderzochte verenigingen niet zonder meer vertaald mogen worden naar de totale Amsterdamse situatie. Het onderzoek geeft echter wel een (kwalitatief) beeld van de positieve en negatieve ervaringen met betrekking tot de integratie van allochtonen binnen de Amsterdamse sportverenigingen.

In het kader van de uitvoering van dit onderzoek zijn tussen begin mei en begin augustus 1990 interviews gehouden met vertegenwoordigers van 56 Amsterdamse sportverenigingen. Het ging daarbij om verenigingen in negen takken van sport, te weten voetbal (16), kracht-/vechtsport (15), basketbal (4), tafeltennis (4), zwemmen (3), korfbal (4), turnen (4), denksport (2) en badminton (4). Naast een lid van het bestuur waren er bij de meeste gesprekken ook jeugdcommissieleden of jeugdtrainers aanwezig. Voor het onderzoek werden in totaal 62 verenigingen benaderd, zodat een respons van 90% werd gerealiseerd.

Eind mei 1990 is de schriftelijke enquête verstuurd naar 42 Amsterdamse afdelingen van sportbonden en eind juli werden de afdelingen via een schriftelijk rappel nogmaals benaderd. Uiteindelijk zijn 27 vragenlijsten ingevuld geretourneerd, hetgeen een respons van 64% betekent.

3 Conclusies uit het onderzoek onder verenigingen

Samenvattend kunnen uit dit deel van het onderzoek de volgende conclusies worden getrokken:

- Binnen het ledenbestand van de geselecteerde sportverenigingen zijn de verschillende allochtone groepen (Surinamers/Antillianen, Turken, Marokkanen, Zuid-Europeanen en overigen) verhoudingsgewijs evenredig vertegenwoordigd als in de Amsterdamse bevolking. Gezien de wijze van selectie van verenigingen voor het onderzoek kan deze constatering niet zonder meer vertaald worden naar de Amsterdamse sportverenigingen in het algemeen. Dit wordt bevestigd door de resultaten van onderzoek naar de sportdeelname onder de Amsterdamse bevolking, waaruit naar voren komt, dat vooral Turken en Marokkanen nog een achterstand hebben met betrekking tot het lidmaatschap van sportverenigingen.
- Per tak van sport blijkt het percentage allochtone leden binnen de sportverenigingen aanzienlijke verschillen te vertonen. Het relatieve aantal allochtonen ligt het hoogst bij de voetbalverenigingen, op enige afstand gevolgd door de basketbalverenigingen. Relatief weinig allochtone leden bevinden zich onder de korfbal-, badminton- en denksportverenigingen.
- Ook binnen één en dezelfde tak van sport bestaan er verschillen in het percentage allochtonen dat lid is van een vereniging. Zo varieert bijvoorbeeld het percentage allochtone leden bij voetbalverenigingen van 4% tot 40%, bij kracht-/vechtsportverenigingen en sportscholen van 5% tot 70% en bij zwemverenigingen van 8% tot 40%. Deze verschillen zijn niet alleen terug te voeren op de mate van toegankelijkheid van de verenigingen voor allochtonen, maar ook op de ligging van de verenigingen ten opzichte van de stadsdelen waar relatief veel allochtonen wonen, zoals Bos en Lommer, De Pijp, Oost, Zeeburg en Zuid-Oost.
- Uit het onderzoek blijkt dat de verhouding tussen allochtone mannen en vrouwen binnen de sportverenigingen nauwelijks afwijkt van de verhouding tussen mannen en vrouwen binnen het gehele ledenbestand van de sportvereniging of sportschool. De Turkse en Marokkaanse meisjes zijn echter duidelijk in de minderheid ten opzichte van de Surinaamse/Antilliaanse en Nederlandse meisjes. Deze constatering komt overeen met de resultaten van onderzoek met betrekking tot de sportdeelname van vrouwen/meisjes met een islamitische achtergrond.
- Bij het merendeel van de sportverenigingen is het aantal allochtone leden gedurende de afgelopen twee jaar toegenomen. Slechts bij vier verenigingen heeft een terugloop van het aantal allochtone leden plaatsgevonden. Ook wanneer de ontwikkeling van het aantal allochtone leden over de afgelopen twee jaar wordt afgezet tegen de totale ontwikkeling van het ledenbestand, is het (relatieve) beeld voor de allochtonen aanmerkelijk gunstiger.

- De integratie van allochtone leden binnen de verenigingen verloopt volgens de vertegenwoordigers nagenoeg zonder grote problemen. Wel blijken de allochtone leden relatief vaker een contributie-achterstand op te lopen en vooral de allochtone jeugdleden laten verhoudingsgewijs vaker verstek gaan bij trainingen en wedstrijden. Ook wordt aangegeven dat er zo nu en dan sprake is van discriminerende opmerkingen. De verenigingen proberen voor deze knelpunten zoveel mogelijk een praktische oplossing te vinden.
- Vooral de wat kleinere verenigingen blijken minder vaak bereid (en wellicht ook minder goed in staat) te zijn om extra begeleiding te geven aan de allochtone leden. Juist deze verenigingen geven nogal eens aan, dat allochtone leden welkom zijn, maar zich moeten aanpassen aan de regels en normen van de vereniging.
- Het gebrek aan allochtoon kader binnen de sportverenigingen vormt voor beide partijen een knelpunt. Enerzijds voor de allochtonen, die daardoor (weliswaar binnen de vereniging) aan de zijlijn blijven staan en nauwelijks invloed kunnen uitoefenen op het beleid van de vereniging. Anderzijds voor de verenigingen, die in toenemende mate meer werk met minder vrijwilligers moeten uitvoeren. Teneinde volledige integratie van allochtonen binnen de georganiseerde sport te kunnen realiseren zal ook deze tweede drempel geslecht moeten worden, te weten door het opleiden en inschakelen van allochtone leden voor kaderfuncties.
- De ervaringen van sportverenigingen met allochtone kaderleden zijn vrijwel zonder uitzondering positief. Binnen een aantal sportverenigingen worden allochtone kaderleden met succes ingezet bij de opvang en begeleiding van allochtone jeugdleden. De indruk is dat deze begeleiders voor de allochtone jeugdleden toch wat vertrouwder zijn dan autochtone begeleiders. Ook binnen deze verenigingen zijn echter nauwelijks allochtone leden vertegenwoordigd in het bestuur of commissies.
- Meer dan driekwart van de sportverenigingen onderneemt activiteiten op het gebied van ledenwerving. In veel gevallen gaat het hierbij uitsluitend om het verspreiden van promotiemateriaal en het plaatsen van advertenties. Een aantal verenigingen organiseert een open dag of een buurttoernooi, of geeft demonstraties op scholen of markten. De meeste vertegenwoordigers van de bij het onderzoek betrokken verenigingen geven echter aan dat het resultaat hiervan meestal zeer beperkt is. Volgens hen levert positieve mond-tot-mond-reclame over het algemeen het meeste rendement op.
- Bijna driekwart van de sportverenigingen geeft aan op de hoogte te zijn van de mogelijkheid om via de Amsterdamse Sportraad ondersteuning te krijgen bij het organiseren van een sportstimuleringsproject voor allochtonen. Slechts enkele verenigingen kunnen echter aangeven wat de doelstelling is van deze projecten en welke ondersteuning hierbij kan worden verkregen.
- Een beperkt aantal sportverenigingen heeft daadwerkelijk ervaring met het opzetten van werving of activiteiten gericht op allochtonen. De ervaringen van deze verenigingen zijn over het algemeen positief. Veel hangt daarbij af van de populariteit van de tak van sport, de ligging van de vereniging, de tijd en menskracht die de vereniging kan investeren en de follow-up, die aan een bepaalde activiteit kan worden verbonden.

- Uit het onderzoek blijkt dat het merendeel van de betrokken verenigingen niet verwacht, dat ze zich in de toekomst intensiever op werving en begeleiding van allochtonen zullen gaan richten. Daarbij moet echter in aanmerking worden genomen, dat er verschillende sportverenigingen zijn, die op dit gebied al extra inspanningen leveren. Ook de verenigingen, waar het aantal allochtonen in de afgelopen jaren zonder specifieke maatregelen is toegenomen, zien de noodzaak meestal niet in om zich intensiever op allochtonen te richten. Over het algemeen tonen de verenigingen zich geen voorstander van specifieke regelingen voor allochtonen. De indruk bestaat dat de allochtonen daardoor weer meer apart worden gezet, hetgeen de integratiedoelstelling volgens de vertegenwoordigers van de verenigingen niet dichterbij zal brengen.
- Een aantal verenigingen geeft aan zich in de toekomst wel meer op allochtonen te richten. Opvallend is dat de verenigingen hierbij niet primair denken aan het werven van nieuwe leden, als wel aan het werven van kader onder de allochtonen. Het is deze verenigingen overigens niet duidelijk hoe ze dit het beste kunnen aanpakken. Het lijkt dan ook wenselijk vanuit de gemeente juist op dit terrein ondersteuning te bieden.
- Aan de verenigingen is de vraag voorgelegd hoe zij vinden dat de gemeente accenten zou moeten leggen binnen het sportstimuleringsbeleid gericht op allochtonen. Hoewel de meeste verenigingen de noodzaak van een specifiek beleid niet onderschrijven, worden in dit verband wel enkele ideeën aangedragen. Een aantal verenigingen zou graag zien dat de gemeente de subsidierichtlijnen wat soepeler hanteert, bijvoorbeeld door het kunnen aanwenden van subsidie voor vervoer, voor vermindering van de contributie van het derde (en volgende) gezinslid en voor het herhalen van succesvolle initiatieven. Ook wordt door enkele verenigingen aangedragen dat de gemeente prioriteit zou moeten leggen bij het werven en opleiden van allochtoon kader (zowel van binnen als buiten de vereniging), maar ook het ondersteunen van het verenigingskader in het algemeen. Tenslotte zou de gemeente het voortouw kunnen nemen bij het voorlichten van de ouders van allochtone jeugdleden over het functioneren van verenigingen (zelfwerkzaamheid, contributie e.d).

4 Conclusies uit het onderzoek onder sportbonden

Samenvattend kunnen uit dit deel van het onderzoek de volgende conclusies worden getrokken:

- Uit het onderzoek blijkt dat 17 van de 27 Amsterdamse afdelingen van de sportbonden, die hun medewerking aan het onderzoek hebben verleend, een sportstimuleringsbeleid voeren. Alleen de basketbalbond, de dambond en de voetbalbond geven aan, dat binnen het sportstimuleringsbeleid ook specifieke aandacht bestaat voor allochtonen.
- De meest genoemde knelpunten voor evenredige deelname van allochtonen binnen de sportverenigingen zijn de onbekendheid van allochtonen met het fenomeen sportvereniging (8x), de contributie-betaling (7x) en het optreden van cultuurverschillen (5x). Drie sportbonden zien in het geheel geen drempels en acht sportbonden geven niet aan welke drempels een evenredige participatie van allochtonen in de weg kunnen staan.
- In het verleden hebben vijf sportbonden (badminton, basketbal, dammen, handbal en korfbal) ervaring opgedaan met het opzetten van specifieke activiteiten voor allochtonen. Daarbij zijn zowel positieve als negatieve ervaringen opgedaan. Momenteel worden er door drie sportbonden (basketbal, dammen en voetbal) dergelijke sportstimuleringsactiviteiten georganiseerd.
- Uit het onderzoek blijkt dat vrijwel alle afdelingen van sportbonden aangeven op de hoogte te zijn van de mogelijkheid tot ondersteuning door de Amsterdamse Sportraad bij het opzetten van specifieke activiteiten voor allochtonen.
- Elf Amsterdamse afdelingen van sportbonden, die geen enkele ervaring hebben met het opzetten van specifieke sportstimuleringsactiviteiten voor allochtonen, verwachten dit ook in de toekomst niet te zullen doen.
- Tien Amsterdamse afdelingen van sportbonden, die geen ervaring hebben met dergelijke activiteiten, verwachten in de toekomst wel zulke activiteiten te gaan organiseren (2x) of overwegen dit misschien te doen (8x).
- Zes Amsterdamse afdelingen van sportbonden, die ervaring hebben met het organiseren van dergelijke activiteiten, geven aan dit in de toekomst weer te zullen doen (5x) of verwachten dit misschien te doen (1x).
- Van de zestien Amsterdamse afdelingen van sportbonden, die (misschien) in de toekomst activiteiten voor allochtonen gaan opzetten, wensen er twaalf ondersteuning van de Amsterdamse Sportraad en geven er vier aan misschien ondersteuning te willen hebben. Er zijn dus geen sportbonden met ervaring in dergelijke projecten, die bij voorbaat aangeven de ondersteuning van de Amsterdamse Sportraad niet nodig te hebben.

5 Aanbevelingen

Naar aanleiding van de resultaten van dit onderzoek kunnen in de richting van de sportverenigingen de volgende beleidsaanbevelingen worden gedaan:

- 1 De werving van allochtone leden biedt de meeste kans op succes, wanneer er direct contact wordt gelegd met de potentiële leden. Eventueel kunnen allochtone sleutelpersonen/-instanties hierbij een intermediaire rol spelen. Net als bij de werving van autochtone leden werkt positieve mond-tot-mond-reclame ook onder allochtonen vele malen effectiever dan een (eventueel vertaalde) brief in de bus. Schriftelijk materiaal kan hierbij wel een ondersteunende rol spelen, maar levert zonder directe contacten in de meeste gevallen weinig resultaat op. Bovendien is het effect van een éénmalige actie meestal beperkt. De werving zal dan ook in fasen moeten verlopen, waarbij verschillende vervolgvacatures worden opgezet. Het verdient aanbeveling om bij de start van wervingsactiviteiten onder allochtonen een stappenplan uit te werken (zie ook aanbeveling 12).
- 2 In de praktijk is gebleken, dat de drempel voor potentiële allochtone leden om lid te worden van de vereniging aanmerkelijk verlaagd kan worden door het inzetten van allochtone contactpersonen/begeleiders. Hierbij dient er echter wel rekening mee gehouden te worden, dat er grote verschillen bestaan tussen de verschillende allochtone groepen. Teneinde de opvang van allochtonen binnen de vereniging goed te laten verlopen is het wenselijk om hiervoor één of meerdere contactpersonen/begeleiders aan te stellen (bij voorkeur niet de eigen trainer/coach). Verder verdient het aanbeveling, dat een bestuurslid de eindverantwoordelijkheid heeft voor de wervings- en begeleidingsactiviteiten onder allochtonen en voor de begeleiders als direct aanspreekpunt binnen het bestuur fungeert.
- 3 Het is belangrijk om (potentiële) nieuwe leden vanaf het begin duidelijke informatie te geven over de gang van zaken binnen de vereniging, zonder overigens hierdoor direct weer een drempel op te werpen. Het gaat hierbij onder andere om het aantal kennismakingstrainingen (voordat besloten moet worden om al of niet lid te worden), de opkomst bij wedstrijden/trainingen en de wijze van contributiebetaling. Het is echter tevens van belang om de allochtone leden duidelijk te maken met wie ze bij eventuele problemen zelf contact kunnen opnemen. Tenslotte verdient het aanbeveling om de wederzijdse betrokkenheid tussen allochtone en autochtone leden actief te versterken. Zeker in de eerste periode vervullen de allochtone begeleiders hierbij een belangrijke rol.
- 4 Voor een succesvolle integratie van allochtone en autochtone leden binnen de vereniging is het noodzakelijk om discriminatie in welke vorm dan ook actief te bestrijden (zowel preventief als repressief). Teneinde het inzicht te vergroten in de wijze van discriminatie en de betekenis hiervan voor de allochtone leden, verdient het aanbeveling om de uitwisseling van ervaringen hieromtrent binnen de vereniging te bevorderen. Een eerste aanzet kan bijvoorbeeld worden gegeven door het organiseren van een informatie-avond met trainers, coaches en scheidsrechters en de allochtone leden. Juist door het bewustzijn bij de (veelal autochtone) kaderleden te vergroten en een

duidelijk anti-discriminatiebeleid te voeren, neemt de mogelijkheid toe om direct in te grijpen bij discriminerende uitlatingen van de leden.

Ook is het noodzakelijk om de allochtone leden duidelijk te maken, dat zij discriminerende ervaringen binnen de vereniging moeten doorgeven aan de begeleiders of het hiervoor verantwoordelijke bestuurslid. Wanneer een vereniging (doorlopend) voldoende aandacht besteed aan het bestrijden van discriminatie kunnen grotere problemen in de toekomst meestal voorkomen worden.

- 5 Tenslotte is het noodzakelijk om allochtone leden actief te stimuleren om kaderfuncties binnen de vereniging te gaan bekleden. Niet alleen het lidmaatschap van een vereniging, maar juist ook het daadwerkelijk mee-organiseren en mee-besturen leidt tot verdergaande integratie van allochtone en autochtone leden binnen de club. Bovendien is het tegen de achtergrond van (huidige of toekomstige) kadertekorten ook voor het voortbestaan van de meeste verenigingen van belang om kaderleden onder de allochtone leden te werven.

Uit het onderzoek kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan met betrekking tot het gemeentelijke sportstimuleringsbeleid voor allochtonen:

- 6 Gezien het feit dat meer dan de helft van de Amsterdamse afdelingen van sportbonden aangeeft in de toekomst (misschien) specifieke sportstimuleringsactiviteiten voor allochtonen te willen opzetten, verdient het aanbeveling om de samenwerking met de bondsafdelingen te intensiveren. Hierbij zal zowel aandacht moeten worden besteed aan het ondersteunen van de bonden, die op dit terrein nog geen ervaring hebben als het begeleiden van de sportbonden, die reeds eerder een sportstimuleringsproject voor allochtonen hebben uitgevoerd. Hier ligt met name een taak voor de Amsterdamse Sportraad.
- 7 Het tegelijkertijd starten van meerdere projecten binnen verenigingen in dezelfde tak van sport kan een meerwaarde hebben ten opzichte van eenvoudige projecten, omdat enerzijds de verenigingen van elkaar kunnen leren en anderzijds de sportbond intensiever bij de coördinatie en voorlichting kan worden betrokken. Gezien de terughoudende opstelling van de meeste verenigingen met betrekking tot specifieke projecten en activiteiten voor allochtonen, zal duidelijke informatie moeten worden verstrekt over de achtergronden, doelstellingen en (mogelijke) uitwerking van het sportstimuleringsbeleid voor allochtonen. Bovendien verdient het aanbeveling om hierbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij de specifieke situatie binnen de vereniging, zonder daarbij overigens het doel van het project uit het oog te verliezen.

- 13 Het is van groot belang om de communicatie tussen de gemeente en de sportbonden/-verenigingen met betrekking tot stimulering van de sportdeelname door allochtonen te intensiveren, waarbij uitwisseling van ervaringen en informatie centraal dient te staan.
- 14 Naast het intensiveren van de werving en scholing van kaderleden uit allochtone groepen door het opzetten van specifieke cursussen, verdient het aanbeveling ook in de reguliere bestuurskadercursussen van de Kursuscentrale Amsterdam Sportief (KAS) en de sporttechnische kadercursussen van de sportbonden meer aandacht te besteden aan diverse aspecten, die samenhangen met de sportdeelname van allochtonen.
- 15 Hoewel deze aanbeveling verder gaat dan de reikwijdte van het onderhavige onderzoek, is het wenselijk om het tweesporenbeleid met betrekking tot de algemene en categorale sportverenigingen de komende jaren in stand te houden. De achterliggende gedachte is dat categorale sportclubs een bredere functie (kunnen) hebben dan sportbeoefening alleen en bovendien bepaalde groepen allochtonen (kunnen) bereiken, die nog onvoldoende aan bod komen binnen de algemene sportverenigingen. Het is echter tevens wenselijk om binnen enkele jaren een evaluatie uit te voeren naar de resultaten van de verschillende sporen binnen het sportstimuleringsbeleid voor allochtonen.

Literatuurlijst¹

- Beaujon, E: Minderhedensport in perspectief, literatuurstudie, Instituut voor Sociale Geografie, Universiteit van Amsterdam, 1986.
- Brassé, P: Jonge migranten in hun vrije tijd: het sport- en vrijetijdsgedrag van jonge Turken en Marokkanen in Eindhoven en Dordrecht, Instituut voor Sociale Geografie, Universiteit van Amsterdam, 1985.
- Gemeente Amsterdam, Beleidsplan voor de Sport, Amsterdam, 1988.
- Hooft, J: We willen wel, maar ..., Bestuursinformatie, afdeling Onderzoek en Statistiek, Amsterdam, 1987.
- Hooft, J: De sportdeelname van etnische minderheidsgroepen, Bestuursinformatie, afdeling Onderzoek en Statistiek, Amsterdam, 1987.
- Jong, F. de: Allochtonen en sport in eigen kring: Integratie of isolatie?, Instituut voor Sociale Geografie, Universiteit van Amsterdam, 1989.
- Slot, J en M. Minkman: Gebruikersonderzoek voorzieningen 1989, Amsterdams Bureau voor Onderzoek en Statistiek, 1990.
- Zwaard, S.P: Sportbeoefening in clubverband door Turkse en Marokkaanse jongeren in Amsterdam, Interfaculteit Lichamelijke Opvoeding, Vrije Universiteit Amsterdam, 1984.

¹ In deze samenvatting is slechts een beknopte versie van de literatuurlijst opgenomen. Een volledig overzicht van de geraadpleegde literatuur is te vinden in het hoofdrapport "Sportverenigingen in Amsterdam: Zwart-wit of kleurrijk?"